

**КРИМ. ГОСТРИЙ
НАПРЯМ:
ВІД ГІДРОЛОГІЇ
ДО ДЕМОГРАФІЇ**

→ 3

**35 РОКІВ КРИМСЬКОМУ
ГЕРОЄВІ
НЕБЕСНОЇ СОТНІ
СЕРГІЮ КЕМСЬКОМУ**

→ 4

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА
УКРАЇНСЬКА
ГАЗЕТА

№ 46
щоп'ятниці
11.11.2016

www.svitlytsia.in.ua

УВАГА! КОНКУРС

До Дня української писемності та мови (9 листопада) газета «Кримська світлиця» оголошує конкурс есеїв «Крим для мене це...». До участі запрошується учнівська та студентська молодь, доля якої тісно пов'язана з Кримом.

Ідея конкурсу – через світовідчуття учнів і студентів дізнатися, що є Крим для молодого покоління.

До участі в конкурсі приймаються роботи українською мовою у друкованому варіанті обсягом не більше двох сторінок (A4) у форматі Microsoft Word, шрифт і розмір літер всіх частин – Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,0. У супровідному листі просимо вказувати відомості про автора із зазначенням даних для зворотного зв'язку. З метою безпеки дозволяється вказувати творчий псевдонім. Конфіденційність гарантується. Роботи оцінюватиме компетентне журі.

За результатами конкурсу переможці отримають такі нагороди:

- **1 місце:** публікація твору на шпальтах англomовного випуску «Кримської світлиці» для закордонної аудиторії (видання номера заплановано на грудень 2016 року) + річна передплата на «Кримську світлицю»;
- **2 місце:** публікація твору на шпальтах «Кримської світлиці» + пам'ятні подарунки;
- **3 місце:** пам'ятні подарунки. Есеї надсилати на електронну адресу редакції: krumsvitlytsia@gmail.com

Кінцевий термін подання робіт на конкурс – 21.11.16 р.

Після вторгнення Російської Федерації на півострів частина кримських правознавців вирішила покинути окуповану територію і переїхати на материкову частину України, щоб уже тут продовжити свою діяльність. Адже жити і працювати в умовах, де немає свободи, може не кожен.

ЛІНА ГОЛУБ

Україна і міжнародні організації визнали окупацію та анексію Криму незаконними та засудили дії Росії. На момент початку російської агресії в 2014 році в Криму відповідно до адміністративного поділу України працювали Рада адвокатів Автономної Республіки Крим та Рада адвокатів міста Севастополя, які об'єднували більше двох тисяч адвокатів.

З 2014 року керівництво органів адвокатського самоврядування фактично в повному складі почало співпрацювати з окупаційною владою.

РЕЗОНАНС

ПРАВознавці БЕЗ ПРАВА

Саме вони стали основою ініціативних груп щодо створення Палати адвокатів Криму і Палати адвокатів міста Севастополя, тобто органів у системі російської окупаційної адміністрації Кримського півострова.

Українські правознавці впевнені, що одразу після окупації було доцільно відновити органи адвокатського самоврядування АР Крим та міста Севастополя на континентальній Україні. Але голова ради адво-

катів України Лідія Ізовітова була категорично проти. На сьогодні очільником Ради адвокатів Автономної Республіки Крим є Марина Аскольдівна Павлова, водночас вона є і президентом окупаційної «Палати адвокатів Республіки Крим».

«На сьогодні всі адвокати АРК, які були до моменту окупації і здійснювали там свою діяльність, є в реєстрі адвокатів України, тобто є адвокатами України», – повідомив адвокат Олександр Коваль.

Кримський адвокат Олександр Коваль здійснює свою діяльність зараз у Львові, звернувся до голови Національної асоціації адвокатів України Лідії Ізовітової із переліком запитань, які стосуються долі і подальшої діяльності кримських адвокатів. Конкретної відповіді на поставлені запитання не отримано. У листі було зазначено, що виконання обов'язків голови Ради адвокатів Автономної Республіки Крим покладено на Ольгу Григорівну Шевченко.

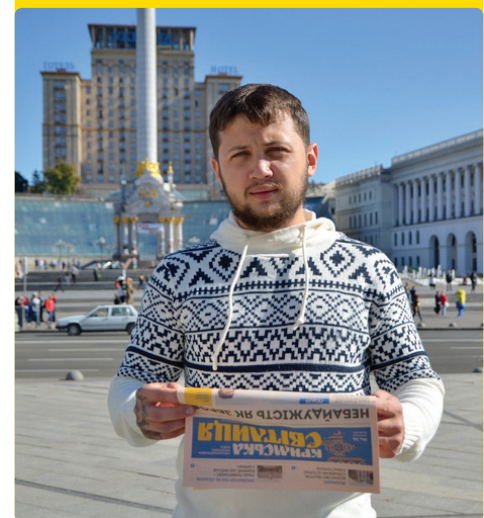
→ 2

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ І ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Повідомляємо вам, що ви вже зараз можете передплатити наше видання на 2017 рік. Вартість річної передплати – 153,28 грн. **Індекс: 90269.**

Оформити передплату можна через Інтернет, для цього потрібно зайти на сайт ДП «Преса», де подана детальна інформація, а також у будь-якому відділенні «Укрпошти».

Передплачуйте газету «Кримська світлиця», підтримайте кримчан!

СЛОВА НАВИВОРИТ: А ЩО З КОЛІНАМИ І ЯЗИКОМ?

→

6

ПРАВознавці без права

РЕЗОНАНС

ЛІНА ГОЛУБ

З даного листа також стало відомо, що Рада адвокатів України не зацікавлена в тому, щоб створити орган Ради адвокатів АРК на материковій частині, а зацікавлена в збереженні саме того органу, який діяв до окупації, в тому ж самому складі. Зараз ці правознавці мають паспорти та посвідчення адвокатів Російської Федерації.

Після окупації частина кримських адвокатів одразу залишила територію, привласнену Росією, покинувши майно, сім'ї, соціальні зв'язки, і переїхала на континентальну Україну.

«Залишатись там неможливо з тієї причини, що окупація – вона є окупація. Прийняти для себе умови окупанта, працювати на нього – неприйнятно», – зазначила адвокат Юлія Житнікова.

Українські нотаріуси, які залишилися працювати на окупа-

Юлія Житнікова

ційну владу, працювали в правовому полі Російської Федерації на основі українського законодавства.

ПІСЛЯ ОКУПАЦІЇ ЧАСТИНА КРИМСЬКИХ АДВОКАТІВ ОДРАЗУ ЗАЛИШИЛА ТЕРИТОРІЮ, ПРИВЛАСНЕНУ РОСІЄЮ, ПОКИНУВШИ МАЙНО, СІМ'Ї, СОЦІАЛЬНІ ЗВ'ЯЗКИ І ПЕРЕЇХАЛИ НА КОНТИНЕНТАЛЬНУ УКРАЇНУ

Олександр Коваль

«Я пам'ятаю той період, коли заходиш, наприклад, до управління юстиції чи до суду, а там можна побачити, як чиновники ведуть переговори з владою РФ одночасно. Особливо це стало відчутно тоді, коли уже відбувся референдум.

Хто для себе вирішив, що не буде працювати від імені Російської Федерації, писав заяви про припинення нотаріальної діяльності одразу.

Нотаріуси продовжували працювати за українським законодавством доти, доки їх не відключили від реєстрів, це було поступово. Останній реєстр, який було відключено, – реєстр

довіреності і бланків», – повідомив нотаріус, який відмовився здійснювати свою діяльність під окупаційною владою.

Нещодавно військова прокуратура Центрального регіону України повідомила, що Печерський районний суд Києва розгляне справи п'ятох українців, яких підозрюють у державній зраді. Це стосується тих військовослужбовців, які не виїхали на материкову частину України після окупації півострова. Військовослужбовцям інкримінується державна зрада (ч. 1 ст. 111 КК України).

Раніше Верховний суд дозволив Генпрокуратурі заарештувати 276 кримських суддів, які перейшли на бік Росії. Таким чином вони втратили статус суддів України.

Певна частина правознавців на сьогодні так і залишається в структурі окупаційної адміністрації, судів, прокуратури, поліції на півострові. Але рано чи пізно ці люди будуть притягнені до кримінальної відповідальності за свої злочини, спрямовані проти територіальної цілісності і незалежності Української держави.

ОГОЛОШЕННЯ

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Статуту університету та Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних, педагогічних, наукових працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) оголошує конкурс на заміщення вакантних посад директорів навчально-наукових інститутів:

- директора навчально-наукового гуманітарного інституту;
- директора навчально-наукового інституту філології та журналістики;
- директора навчально-наукового інституту управління, економіки та природокористування.

У конкурсі можуть брати участь особи, які вільно володіють українською мовою, мають повну вищу освіту (магістр, спеціаліст), науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання відповідно до профілю інституту, вміють працювати в команді та готові постійно підвищувати рівень професійної компетентності й управлінської культури.

Термін подання документів до 10.12.2016 року включно.

Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають: письмову згоду на збір та обробку персональних даних; письмову згоду на проведення спеціальної перевірки; заяву про участь у конкурсі, написану власноруч; копії документів про вищу освіту, науковий ступінь, вчене звання, почесне звання; копію паспорта, засвідчену претендентом; список основних наукових праць (встановленого зразка); документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва, інші передбачені законодавством України документи); копію (або витяг) трудової книжки, засвідчену у встановленому порядку за основним місцем роботи; медичну довідку про стан здоров'я за формою, затвердженою МОЗ, щодо перебування на обліку в психоневрологічних або наркологічних закладах охорони здоров'я; копію військового квитка або посвідчення особи військовослужбовця (для військовослужбовців або військовозобов'язаних). Оригінали документів (крім трудової книжки) пред'являються претендентом особисто.

Усі документи подаються у кадрову службу одночасно, не допускається подання заяви з неповним додатком документів. Від претендента, який працював в університеті до проведення конкурсу (за основним місцем роботи або за сумісництвом), додається звіт про свою роботу за попередній період.

Документи приймаються за адресою: 02088, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка (Суворова), 9 телефон для довідок: +38-050-919-70-78

2 листопада, у Міжнародний день ООН за припинення безкарності за злочини проти журналістів, під посольством Російської Федерації у Києві активісти вимагали від країни-агресорки звільнити кримського журналіста Миколу Семену, якому наразі заборонено покидати окупований півострів, та журналіста «Укрінформу» Романа Сущенка, який перебуває в Лефортово. Також учасники акції вимагали закрити сфабриковані кримінальні справи проти українських журналістів.

«Ми прийшли сюди у Міжнародний день ООН за припинення безкарності за злочини проти журналістів для того,

АКТИВІСТИ ВИМАГАЮТЬ ЗВІЛЬНИТИ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ

щоб нагадати про злочини проти українських журналістів, які чинить Російська Федерація з початку анексії Криму та розпалювання нею гі-

бридної війни на Донбасі», – наголосила Олександра Матвійчук, голова правління ГО «Центр громадянських свобод». Вона у своїй промові зазначи-

ла, що Росія послідовно згортає свободу слова не лише у своїй країні, а й на окупованих нею територіях України. І, як зауважила Олександра, на преве-

ликий жаль, ця свобода слова згортається до рівня тюрмної камери, і все більше і більше українських журналістів ризикують там опинитися.

Під час свого виступу правозахисник також зауважила, що сьогодні РФ починає переслідувати українських журналістів не лише на окупованій нею території, а й на своїй. Вона нагадала присутнім про нещодавнє затримання в Москві журналіста «Укрінформу» Романа Сущенка, який зараз перебуває в тюрмі Лефортово за абсурдним звинуваченням у шпигунстві.

Учасники акції закликали всіх журналістів бути солідарними із своїми колегами, які потрапили під прес кремлівської машини, і згадувати про них не лише під час акцій.

ІНФОРМАЦІЯ ІА «ГОЛОС КРИМУ»

ФОТО: SCARLETT. HTTP://WWW.KSENERGIE.ORG.UA

ІНТЕРВ'Ю

Водне питання гостротою своєю затьмарило наразі всі інші в контексті життя українців в окупованому Криму. В інформаційному просторі вирує безліч суб'єктивних думок різного емоційного забарвлення – врешті-решт геть не веселого. Задля створення об'єктивної картини редакція «Кримської світлиці» звертається до експертів. У цьому інтерв'ю ми спілкуємося з Наталією Володимирівною Беліцер, яка є не тільки експертом з питань національної демографії, а й доктором біології.

ІГОР СВІТЛИЧАНИН

– Пані Наталю, запитання Вам, як доктору біологічних наук, щодо ситуації з водою в Криму. Канал перекрито, і сьогодні є різноманітні спроби вирішити це питання через використання власних ресурсів півострова: підземних вод, і аж до... «пустити ріки вспять», тобто перекинути течію, змінити русла річок і в такий спосіб забезпечити водою міста Криму. Міста, а про село практично ніхто не говорить. А це село – в основному степовий Крим, де з водою взагалі біда. Можливо, для відповіді на це запитання потрібна більша спеціалізована кваліфікація, але як доктор біологічних наук, скажіть, будь ласка: як відсутність каналу, який там уже сформував свою екосистему впродовж часу свого існування, може позначитися на фло-

КРИМ. ГОСТРИЙ НАПРЯМ: ВІД ГІДРОЛОГІЇ ДО ДЕМОГРАФІЇ

рі й фауні або взагалі – на екосистемі півострова?

– Насправді це не зовсім до мене запитання, – це до еколога, до ботаника, до зоолога – у мене все ж таки науковий профіль зовсім інший був: клітинна біологія, інший рівень. Але, виходячи з суто загальних міркувань, зрозуміло, що в цілому можлива екологічна катастрофа, оскільки не тільки відсутність води з каналу, а й багато того, що робить нині й окупаційна влада Криму, й особливо присутність флоту, дуже загрожує додатково всім цим дуже тендітним екосистемам, і узбережжю, і водному басейну, і самому Криму. З іншого боку, хочу сказати, що, на мій погляд, це вже не науковий, не біологічний аналіз, а це те, про що мала думати Росія, коли окупувала й анексувала Крим. Бо у нас дуже мало згадують про 4-ту Женевську конвенцію, – документ для виконання усіма країнами, де абсолютно чітко зазначено: окупаційна влада, країна, що окупувала, має повністю забезпечувати всі потреби населення окупованої території. Від і до. Тобто, що буде з водою, що буде з електрикою, що буде з продуктами харчування, з медициною, з ліками – от ці запитання до окупан-

тів. І вони їх собі мали поставити до того, як усе це зробили. А тепер просто, вибачте, не можу не поділитися враженням шоку від останнього висловлювання Путіна, який назвав злочином те, що Україна припинила постачання води й електрики. Таке враження, що людина, яка є президентом великої, за розміром, держави, просто уявлення про цей засадничий документ міжнародного права немає. Злочин з його боку і з боку його уряду – ті наслідки, які ми маємо! І звинувачувати в цьому Україну просто немає жодних підстав, і чому його оточення (аналітики і радники) цього не підказало, мені не зрозуміло...

– А чи не є це, на Ваш погляд, спланованим, цілеспрямованим заходом – відсутність бажання домовлятися з Україною в сфері водопостачання? Якщо проаналізувати, що буде відбуватися, то катастрофа неминуча! Але там живуть люди! Куди діватися людям? Очевидно, що частина населення – значна частина! – степового Криму – це українці, які заселялися після того, як відбулася депортація кримських татар. Їх закликали

туди, вони зараз живуть у степовому Криму. Інше запитання: чи вони ідентифікують себе з Україною? Але справа в тому, що їм кудись доведеться дітися. Частина з них подасться в Україну – це однозначно, родичі, родинні зв'язки все одно існують. Частина з них вимушена буде виїхати в Росію. Як Ви вважаєте, такий сценарій можливий, тобто наскільки можливе таке розгортання подій?

– Дуже важко передбачити й оцінити масштаби таких міграційних процесів у майбутньому.

Бо у нас дуже мало згадують про 4-ту Женевську конвенцію, – документ для виконання усіма країнами, де абсолютно чітко зазначено: окупаційна влада, країна, що окупувала, має повністю забезпечувати всі потреби населення окупованої території. Від і до. Тобто, що буде з водою, що буде з електрикою, що буде з продуктами харчування, з медициною, з ліками – от ці запитання до окупантів. І вони їх собі мали поставити до того, як усе це зробили

Але, в принципі, є якийсь «клофт» пристосування, не до звичних умов водопостачання через канал, а, дійсно, до життя на території засушливого степу з дефіцитом води...

– ...ще й засоленого...

– Це – перебудування орієнтації сільськогосподарської продукції тощо в принципі, такі можливості існують... Інша справа – взагалі демографічний баланс. Бо чи знаєте Ви, що відбувається витіснення взагалі соціально активного населення з Криму. Населення змушують виїжджати, причому майже незалежно від етнічної належності, а за поглядами: визнає особа чи не визнає окупаційну владу під юрисдикцією Росії. І що мене ще більше дивує: в Криму зараз, принаймні на наш погляд, дуже важко жити. Погано, – і ситуація, зважаючи на кримські соціальні мережі, не проукраїнські, – тільки весь час погіршується. До того ж приїзд із російської глибинки, крім примусового перекидання службовців, високопосадовців і таке інше, триває. Тобто навіть такий погіршений варіант Криму для них виявляється кращим, ніж життя в певних регіонах Росії. І це дуже непокоїть, бо заміщення населення суспільно- та політично-активного, сучасного, конкурентоспроможного на, умовно кажучи, «ватників» російських, створює для України, насамперед, дуже великі труднощі в майбутній деокупації та реінтеграції. Дуже велика тривога багатьох військових експертів і експертів з питань міжнародної регіональної безпеки вказує, що орієнтація не на те, щоби зробити «російський» Крим привабливим курортом, процвітаючою зоною, а на створення військової бази! Мілітаризована територія, військова база, на якій, як би мало не було води й електрики, – їхні потреби буде забезпечено, потреби населення нікого не цікавлять. Ось на це, мені здається, треба звертати увагу. Демографічний чинник, з дуже тривожними перспективами. І не менш тривожні перспективи перетворення Криму на суцільну військову базу. Причому не тільки Чорноморського, посиленого флоту, а й на самому півострові також, скільки туди вже перекинуто військової техніки, підрозділів, частин і таке інше...

ПРОДОВЖЕННЯ
ІНТЕРВ'Ю ЧИТАЙТЕ
В НАСТУПНОМУ НОМЕРІ

ПОСТАТІ

«На небо погляне вільна людина
З новими думками, творча,
нестримна.
Ми стіни проб'ємо з міцного граніту,
Щоб тільки любов панувала у світі!»

(Сергій КЕМСЬКИЙ)

15 листопада виповнилося б 35 років Сергієві Кемському – Героєві Небесної Сотні, якого своїм земляком вважають мешканці Житомирщини. Дійсно, останні роки свого життя він провів саме там. Проте з повним правом своїм Сергія Кемського вважають кримчани: з'явився він на світ у місті-герої Керчі, де закінчив першу міську школу з відзнакою за успіхи у вивченні української та англійської мов. Його батьки переїхали туди наприкінці 1970-х із Житомирської області: Олександра Кемського відправили на півострів за розподілом працювати в рибальському флоті після закінчення мореплавного училища.

СЕРГІЙ КОНАШЕВИЧ

ВПЛИВ ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

З морського узбережжя Сергій у 1999 році їде на Прикарпаття і вступає на філософський факультет Львівського національного університету імені Івана Франка: хотів стати журналістом, але пішов туди, де був менший конкурс. Щоб продовжити навчання, ще до вступу самотужки підтягував українську. З вищу випустився зі ступенем магістра політології. Від запропонованої викладацької діяльності відмовився.

У 2004 році, на останньому курсі, під час «Помаранчевої революції» Сергій Кемський разом з однокурсниками вирушає на Майдан, пробувши там від початку до кінця. З Києва він їде у Коростень до сестри матері з високою температурою і бронхітом, одужує, набирається сил і повертається до Львова. На початку 2010 року в матеріалі для «Української правди» він напише: «Для того, аби щось зрадити, потрібно в це вірити. Тому угруповання політиків, які доклали зусиль до організації Майдану і від початку розглядали його як інструмент здобуття влади, звину-

КРИМСЬКИЙ ГЕРОЙ НЕБЕСНОЇ СОТНІ

“ Він запам'ятався як дуже м'який і уважний у спілкуванні. Романтик, ідеаліст – такі люди ставали справжніми революціонерами, як і він. Справжній бойовий товариш, – розповідали ті, хто знав Сергія. – Захоплена людина. Про таких кажуть – “зі стрижнем”...”

вачувати у зраді Майдану – це все одно, що звинувачувати лікаря у зраді аспірину чи ботаніка у зраді мікроскопа. Майдан для політиків з помаранчевого табору від початку був лише інструментом – для здобуття влади, посад, важелів впливу. Майдан могли зрадити лише ті, хто прийшов щиро обстоювати проголошені там цінності. І вони його зрадили. Логічно було би принаймні від половини громадян України очікувати змін у щоденних стосунках з державою та іншими громадянами. Цього не сталося. Тому що більшість з них зрадила думки і почуття, що виникли в них під час Майдану».

Після університету – переїзд до Києва, праця в рекламній агенції, заснування разом з другом Інституту політичних та економічних ризиків і перспектив, праця в

ньому, створення й адміністрування ресурсів «Кооперативний рух» і «Народний форум», порталу про Україну для англомовних користувачів, сайту безкоштовних юридичних консультацій, серія власних журналістських розслідувань, що викривали корупціонерів... Колеги відзначали, що Сергій був принциповим, усі справи доводив до кінця.

ПРИХИЛЬНИК ПРЯМОЇ ДЕМОКРАТІЇ

У 2006 році Кемський займається публіцистикою – працює новинарем у «Газеті по-українськи», пише матеріали для газети «День» (свого часу з цим виданням співпрацював нині репресований кримський журналіст Микола Семена). У 2010 році подає кілька статей до «Української правди». Публікується і в інших виданнях, займається перекладами з англійської – зокрема, йому належить український текст пісні Джона Леннона «Imagine».

Коло зацікавлень Сергія було доволі широким. Ще в юнацькому віці він любив займатися спортом: плавав, катався на роликах, лижах, захоплювався кікбоксингом; згодом ходив у гори, часто водив групи туристів у походи. Дуже багато читав, любив Маяковського, Шекспіра, Ахматову, Гете, сам складав вірші. Постійно перечитував історію України.

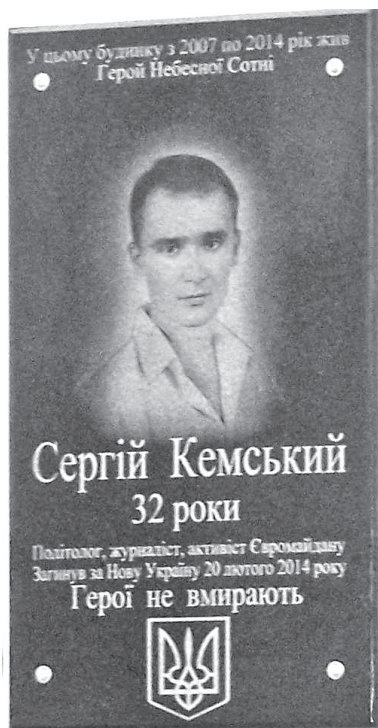
За світоглядними переконаннями Сергій був прихильником прямої демократії, яка передбачає самоорганізацію населення. Він шукав найбільш ефективні механізми взаємодопомоги, подолання міліцейського свавілля, контролю за політиками та боротьби з корупцією. Найприкметніше, що він був прихильником ненасильницького спротиву.

У 2005 році батьки Сергія перебираються з Керчі до Коростеня; за шість років він переїжджає з Києва до них і починає працювати дистанційно. Інтроверт і мрійник за вдачею, він живе дещо замкнено, у внутрішньому світі, ведучи, як казав його батько, «комп'ютерний» спосіб життя, майже не маючи знайомих у Коростені, який він називав «Донецьком Житомирщини» – через схожі настрої тамтешнього суспільства, переламним моментом яких став Майдан.

«ВСЕ ТІЛЬКИ ПОЧИНАЄТЬСЯ...»

Під час Революції гідності наприкінці 2013 – на початку 2014 рр.

ЗА СВІТОГЛЯДНИМИ ПЕРЕКОНАННЯМИ СЕРГІЙ БУВ ПРИХИЛЬНИКОМ ПРЯМОЇ ДЕМОКРАТІЇ, ЯКА ПЕРЕДБАЧАЄ САМООРГАНІЗАЦІЮ НАСЕЛЕННЯ. ВІН ШУКАВ НАЙБІЛЬШ ЕФЕКТИВНІ МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДОПОМОГИ, ПОДОЛАННЯ МІЛЦЕЙСЬКОГО СВАВІЛЛЯ, КОНТРОЛЮ ЗА ПОЛІТИКАМИ ТА БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ. НАЙПРИКМЕТНІШЕ, ЩО ВІН БУВ ПРИХИЛЬНИКОМ НЕНАСИЛЬНИЦЬКОГО СПРОТИВУ

Кемський сприяв створенню організацій взаємодопомоги у Києві та Коростені; до того часу він переважно працював удома, лиш інколи буваючи в столиці у справах. Увійшов до анархістської «Чорної сотні» Майдану, часто приїздив на барикади, доправляв поранених до медпунктів. Перед тим, як вирушити на Майдан уперше, Сергій сказав матері: «Все тільки починається»...

У ніч з 18 на 19 лютого 2014 року під час сутичок на Майдані був легко поранений: уламком гранати йому зачепило кінчик носа. Товаришам запам'ятовалося його тогочасне кредо: «Щойно побачу, що почнуть роздавати зброю, – одразу вирушу додому». Він не воював і не хотів війни.

Наступної ночі Сергій після чергування відпочивав в одному з наметів. Раптово йому зателефонували, повідомивши про загострення ситуації на Інститутській, і він тут же кинувся на допомогу. За кілька хвилин він уже йшов у напрямку бійців «Беркута» в перших лавах протестувальників, прикриваючись дерев'яним щитом, після чого зазнав кульового поранення в сонну артерію. Беручи у приціл людину в бронезилеті, снайпер цілювся в шию. За пізнішими даними, куль було дві: одна пройшла навиліт, друга застрягла в правій легені. Активісти перенесли Сергія до Жовтневого палацу, де чергували медики, однак ті не змогли нічим допомогти чоловікові, і зрештою за кілька хвилин він помер. Його тіло відвезли на подвір'я Михайлівського Золотоверхого монастиря.

Сергій Кемський був похований у селищі Великий Яблунець

Смільчинського району на Житомирщині, звідки родом його батьки і де поховані його пращури. Своєї родини чоловік створити не встиг. Він мріяв про той час, коли люди перестануть давати і брати хабарі, тож на його похороні мер і депутати Коростеня поклялися ніколи цього не робити. Після похорону Сергія було демонтовано пам'ятник Леніну в Коростені.

«ЧУЄШ, МАЙДАНЕ?»

Тогочасний голова Ради міністрів АР Крим Анатолій Могилюв телеграмою висловив співчуття рідним загиблого кримчанина, пообіцявши надати їм всю необхідну допомогу й підтримку.

За кілька днів по смерті Сергія Кемського його двоюрідний брат Олександр Мельниченко зі сцени на Хрещатику та в телеефірі запросив усіх небайдужих людей до координації дій задля розробки й ухвалення відповідних законів прямої демократії, за яку боровся загиблий політолог. Зокрема, тоді вимагалось впровадження положень, за якими громада через референдум може позбавити посади будь-якого чиновника чи службовця.

За життя Сергій Кемський вважав, що механізми безпосереднього народовладдя стануть гарантією того, що досягнення Майдану не будуть привласнені політиками, а народом більше не треба буде йти на жертви. Свої ідеї Сергій опублікував у відомій статті «Чуєш, Майдане?» на «Українській правді» за два місяці до загибелі, говорячи про постійну люстрацію «не від тих, хто колись десь із кимось співпрацював, а від

тих, хто тепер псує життя громадянам України чи може зважитися на це в майбутньому». «Можна кожного разу райвідділки громити чи Майдан збирати, але простіше й ефективніше здійснювати безпосереднє народовладдя через референдуми: Європа давно в цьому переконалася», – писав активіст, який виступав за послідовне втілення в життя 5 статті Конституції України.

На керченське походження Сергія Кемського по його загибелі звернув увагу політолог Тарас Березовець, який сам родом з цього міста: «В когось ще повертається язик сказати, що на півдні і сході країни люди інші? Порядних людей усюди порівну».

«Він запам'ятовувався як дуже м'який і уважний у спілкуванні. Романтик, ідеаліст – такі люди ставали справжніми революціонерами, як і він. Справжній бойовий товариш, – розповідали ті, хто знав Сергія. – Захорелена людина. Про таких кажуть – “зі стрижнем”»; «Мав живий і щирий інтерес до життя – його цікавило абсолютно все. На все в нього була своя точка зору, і він готовий був обстоювати її за будь-яку ціну. Дуже любив людей – кожна людина ставала йому близькою та небайдужою. Інакше він не міг. Не був членом жодної партії чи громадського об'єднання – така була його принципова позиція. На Майдані він був від першого дня – не заради слави чи кар'єри: йому насправді було боляче за несправедливість і безчестя, в яких живуть невинні люди»; «Добра, приємна, щира усмішка. Розумний, тямущий, чуйний хлопчина. Світла людина. Таких любить Бог. Він їх кличе до Себе швидше за інших. Вони дуже потрібні Йому ТАМ»...

ГЕРОЙ УКРАЇНИ

18 листопада 2014 року в Коростені на будинку, де мешкав Герой Небесної Сотні, було відкрито меморіальну дошку в пам'ять про нього. За три дні Сергієві Кемському за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння українському народові було посмертно присвоєно звання «Герой

України» з удостоєнням ордена «Золота Зірка».

У червні 2015 року після панахиди в Михайлівському золотоверхому соборі родичі загиблих Героїв Небесної Сотні отримали з рук Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета медалі «За жертвовність і любов до України». Удостоєний її посмертно був і Сергій Кемський. Майже за рік його подвиг був відзначений під час богослужіння у львівському соборі Святого Юра грамотою голови Української греко-католицької церкви Святослава (Шевчука).

18 лютого 2016 року з нагоди вшанування пам'яті Героїв Майдану капелан ЛНУ ім. І. Франка о. Тарас Островський освятив аудиторію імені Героя України Сергія Кемського на філософському факультеті, де він навчався. Священик закликав студентів пронести майбутнім поколінням Правду, за яку на Майдані поклали життя їхні однолітки та старші колеги, аби пам'ять про Героїв Небесної Сотні була вічною. В іменній аудиторії встановлено панно-триптих «Чуєш, Майдане!», створене студентами Львівського державного коледжу декоративного й ужиткового мистецтва імені Івана Труша.

Розпорядженням голови Житомирської ОДА Сергія Машковського від 20 травня 2016 року про перейменування топо-

німічних об'єктів на Житомирщині в рамках декомунізації вулицю Жовтневу в Коростені було перейменовано на вулицю Героя України Сергія Кемського.

«ВІН БУВ СПОКІЙНОЮ ЛЮДИНОЮ З ШИРОЮ ДУШЕЮ ТА ДОБРИМ СЕРЦЕМ...»

24 серпня 2016 року в Житомирі до Дня Незалежності презентували просвітницький проект «Герої Поліського краю». На плакатах – портрети та короткі історії видатних діячів, життя яких тісно пов'язане з Житомирщиною: учасників національно-визвольних змагань першої половини ХХ століття, дисидентів, поетів, письменників, вчених, музикантів. Серед них і Герой Небесної Сотні Сергій Кемський.

Тамара Кемська, мати героя, згадує, що він ніколи ні від кого не очікував підлості, підступу, зради, бо й сам ніколи так не чинив. «Це в нього від батька, той замолоду був дуже принциповий, геть відмовився вступити до партії. От і Сергій такий же. Все тільки сам. В житті був дуже скромним, сповідував аскетичний спосіб життя, його абсолютно не цікавили матеріальні цінності. Я часом казала: «Синку, йди купи собі що-небудь, не вже тобі не хочеться в новому проїтися?» Він відповідав: «Мамо, а навіщо? В мене все є». Він був спокійною людиною з ширною душею та добрим серцем, часто посміхався. Не знаю, скільки таких людей народжується на тисячу...». Жінка також зазначала, що продовжуватиме синову справу: «Не чекайте, що я сидітиму, вбита горем. У Коростені замість знесеного пам'ятника Леніну потрібно встановити пам'ятник тим, хто загинув за незалежну Україну. Боротися за ідею Майдану треба буде довго, він ще не завершений. Хай кожен на своєму місці робить те, що може». Сам Сергій вважав, що докорінні зміни в суспільстві ніколи не здійснюються без тисяч людей, які вирішили жити по-іншому.

Мрії, плани та ідеї кримчанина, який загинув за тиждень до початку збройної окупації його малої батьківщини, сьогодні втілюють у життя його рідні та близькі. Лиш одна залишилася нездійсненою: пройти рідні гори від одного краю до іншого...

А ЩО З КОЛІНАМИ І ЯЗИКОМ?

СЛОВА НАВИВОРІТ

«Мов поганих не існує в світі, є лише погані язика».

(А. Бортняк)

Фразеологізм «ставати на коліна» сьогодні жваво мандрує сторінками кримських медіа, який туди потрапляє з усного мовлення. На вулицях кримських міст і сіл нині часто почуєш цей вислів. Висока частотність уживання цього фразеологізму в мовленні кримчан наштовхує на бажання з'ясувати, що робить його таким популярним нині.

ІГОР СВІТЛИЧАНИН

Варто зазначити, що вислів «стояти на колінах» прищеплювали свого часу до українського мовного простору, і вдовбали в голови людям, що ми стоїмо на колінах, з яких нас хтось мусить підняти. Тому багато хто з українських діячів брався «піднімати Україну з колін». Цей «благородний подвиг» дехто з них «реалізовує» і досі. Слова Ліни Костенко, які свого часу стали реакцією на Євромайдан, досить точно вказують на недоцільність уживання цього фразеологізму в деяких мовних контекстах: «Хто встав із колін? Як на мене, теперішнє оце обурення все-таки молодь в основному підняла. Старші дуже переживають, у старших слъози стоять на очах від того, що зараз відбувається. Але сказати, що це Україна встала з колін, не можна, бо ця молодь ніколи не стояла на колінах. Не стояли ж ви на ко-

лінах? Як вам ця ідея, що ви стояли на колінах? Навіть я у своєму віці не стояла ніколи на колінах». Ці слова Ліни Костенко вказують на проблему, яка вийшла за мовний рівень і криється в намаганні втиснути у свідомість українців образ приниженої, слабкої держави. Почасти ці мовні ігри відіграли свою роль. Чого лише варті вислови багатьох кримчан про слабкість України, про її «жебрацьке» становище.

У цьому ж значенні (просити кого-небудь, принижуючись; підкорятися) цей вислів сьогодні продовжує вживатися в російськомовному світі, однак замість України він уже проєктується на Російську Федерацію (РФ). Сьогодні тільки й чуємо з різноманітних джерел повідомлення про те, що РФ хтось «збирається поставити на коліна», або вона вже «стоїть на колінах», або не «дозволимо поставити її на коліна»... Як-не-як, а коліна опинилися в центрі мовно-образної гри, їх не оминають увагою, їм не дають спочити, вони вже стали сакральними.

Коліна сакралізувалися у свідомості російського населення уже не вперше. Справа в тому, що ця частина людського тіла спочатку дуже приваблювала

комуністів, а тепер свою любов до колін показує нішня влада РФ. Існує такий народний вислів: у кого що болить, той про те й говорить. Хочеться порадити тим, кому болять коліна: якщо вам не можуть допомогти лікарі, то сходіть до бабки, може, вона вам допоможе. А ще, кажуть, коліна болять тим, хто багато ходить, надто ж не по своїй землі.

З язиком ситуація не краща. Після того, як Крим взяла у свої обійми РФ, на півострові виникла загроза втрати «язика». Поки Крим перебуває у цих тісних обіймах, на півострові відбулася низка

злочинних дій проти «великого і могутого», які не спромоглися помітити знаменитий кримський прокурор, натомість їх виявив півострівний голова. Виявляється, завдяки С. Аксьонову вдалося врятувати того «язика», який опинився в небезпеці. «Очільник» півострова в рамках політики імпортозаміщення організував цілу «рятувальну» операцію і наполіг на вилученні з лексики мешканців Криму «імпортного» слова флешмоб, яке, на його думку, є словом-паразитом. Публічно запропоновано замінити його на словосполучення «народна забава» (www.gazeta.ru). Те, що ці поняття позначають зовсім різні речі, С. Аксьонов не знає, бо для чого ж тоді такими невмілими діями рятувати «язика». Краще доручити вирішення цієї нагальної проблеми фахівцям-філологам, яких достатньо у федеральному університеті й які, побачивши, що «язик» у небезпеці, гуртом узялися б за його порятунок.

Але куди там С. Аксьонову, коли до боротьби за «язик» у Криму долучився такий фахівець, як В. Константинов. Кому ж іще, як не йому, видно, в якій небезпеці опинилися кримчани, адже дозволяють собі привселюдно матюкатися в громадських місцях, навіть не підозрюючи, що вони сквернословлять. Так, після тривалого й коліткого фахового мовного аналізу В. Константинов заявив: «Можна прирівняти розмову іноземною мовою до матюка. Адже коли «выражаются» – це ознака поганого тону. Він не забронований, матюк, але люди, коли «выражаются», розуміють, що це погано. Це говорить про те, що людина погано вихована. Тоді все почне ставати на свої місця» (http://avdet.org/ru). Саме В. Константинов першим закликав до боротьби за кримського «язика». Ще 2014 року «спікер» кримського госсвета взявся за активну ліквідацію дорожніх знаків, на яких були написи українською й англійською мовами, пояснивши це так: «Ми не проти української, але англійцям тут точно робити нічого. Ми знаємо, як вони нас люблять. Їхній останній візит до Криму під час Кримської війни закінчився різного роду кладовищами, тому вони не заслужили того, щоб написи були на трасі замість російської мови» (http://investigator.org.ua). А нещодавно

В. Константинов взагалі засумнівався в доцільності вивчення англійської мови в кримських школах (http://avdet.org/ru).

Тому, шановні кримчани, перед тим, як щось сказати, подумайте, може, краще хай тимчасово оніміє язик, ніж вас звинуватять у порушенні політики імпортозаміщення чи в тому, що ви публічно матюкаєтеся, а це вже порушення закону (публічне використання нецензурної лайки прирівнюється до дрібного хуліганства, відповідальність за яке передбачена статтею 20.1 Кодексу про адміністративні правопорушення Російської Федерації). А тепер зізнавайтесь, хто називав В. Константинова матюкливим словом «спікер», а С. Аксьонова – «лідер»?

Крим сьогодні став своєрідним інкубатором творення нових слів (неологізмів). Очевидно, ситуація, що склалася в мовному питанні, сьогодні вже пішла «в маси». 27 жовтня 2016 р. ТРК «Крим» на своєму сайті розмістила репортаж із Білогірського району, де йдеться, що торговельні санкції надихнули кримчан на створення продукту, який не має аналогів ані в РФ, ані у світі (http://1tvcrimea.ru). Заінтригувало? Так от, майстриня Наталя Зайцева винайшла нові сири, найоригінальніші з них – «Пьяная коза», «Корова под шафре» та... «Блэкаут». Якось шкода стає винахідливої майстрині, яка ні за цапову душу може потрапити до буцегарні. Де ж це бачено, щоб сьогодні на весь світ обматюкати сир, цю сакральну нині страву. Думається, ця сирна справа просто так не закінчиться, бо, як справедливо зазначається у цьому репортажі: «Задовольнятися тим, що вже створено, Наталя не збирається. Попереду – новий сезон, а значить, потрібно придумати, як мінімум, 15 сортів. Над їхньою рецептурою майстер уже розмірковує. Залишилося тільки знайти сирне натхнення. А з такою бурхливою фантазією чекати його довго вже точно не доведеться».

СЬОГОДНІ ТІЛЬКИ Й ЧУЄМО З РІЗНОМАНІТНИХ ДЖЕРЕЛ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ТЕ, ЩО РФ ХТОСЬ «ЗБИРАЄТЬСЯ ПОСТАВИТИ НА КОЛІНА», АБО ВОНА ВЖЕ «СТОЇТЬ НА КОЛІНАХ», АБО НЕ «ДОЗВОЛИМО ПОСТАВИТИ ЇЇ НА КОЛІНА»... ЯК-НЕ-ЯК, А КОЛІНА ОПИНИЛИСЯ В ЦЕНТРІ МОВНО-ОБРАЗНОЇ ГРИ, ЇХ НЕ ОМИНАЮТЬ УВАГОЮ, ЇМ НЕ ДАЮТЬ СПОЧИТИ, ВОНИ ВЖЕ СТАЛИ САКРАЛЬНИМИ

МОВА – НАЙМУДРІША БЕРЕГИНЯ

НЕВІДОМА УКРАЇНСЬКА МОВА

У контексті інформаційної війни, в яку мимоволі потрапила Україна, дуже часто використовують одну з найпотужніших зброй – мову. Не буде перебільшенням, якщо сказати, що навколо української мови від XVII століття точиться гостра боротьба: її забороняли, не визнавали, фальшували... Результати цієї боротьби на всіх етапах історії української мови різні, як висновок маємо низку штучних міфів, що вживлюються в голови людей і які зустрічаються навіть у суспільній свідомості людини XXI століття. Подані нижче факти про українську мову покликати проілюструвати неаргументованість і фальшивість тих тез про українську мову, які все ще трапляються нині, а також підкреслити її унікальність і своєрідність.

мила
запахна
влучна
росяниста
дотепна
красна
калинова
веселкова
пишна
велична
вишукана
осяйна
гомінлива
крилата
сонячна
дзвінка
неповторна
солов'їна
іскрометна
ласкава
грайлива
незнищенна
світанкова
вишнева
яка наша мова
джерельна
дзвінкоголоса
рідна
шануй
життєдайна
щира
м'яка
лагідна
кришталєво-дзвінка
барвінкова
розмаїта
ясна
жартівлива
мелодійна
щебетлива
прадавня
правдива
сонцесяйна
прекрасна
співуча
радісна
промениста
соковита
чиста
виразна
щемлива
мудра
щетка
щедра
яскрава
люба
багата
жива
гарна
доброзичлива

Прикметники на позначення кольору «зелений» і «жовтий» родичі, бо мають спільне походження. Прикметник «зелений» пов'язаний з древнім іменником «зело» («зелений»). У давньоруській мові іменник «зелъ» функціонував у значенні «зелень, трава, молюда озимина». Цей же корінь є у знайомих нам словах: «злак, зілля, зола, золотий, жовтий».

В українській мові назви десятиків до 100 утворюються складанням назви цифри і «десять»: двадцять, тридцять, п'ятдесят і т. ін. Винятком тут є число «сорок». Пояснюється це тим, що в давнину умовною одиницею торгівлі хутряними шкурами була зв'язка із 40 штук. Тканина, в яку загортали ці шкурки, і називалася «сорок» (від цього ж кореня походить слово «сорочка»). Таким чином назва «сорок» витіснила давнішу «чотири десть».

ЯРОСЛАВ САМОВИДЕЦЬ

Українська мова – одна з найпоширеніших мов у світі, і за кількістю носіїв посідає 26-те місце на планеті. Серед усіх слов'янських мов українська мова на лексичному рівні має найбільше розбіжностей з російською (38%), менше відмінностей виявляється порівняно з польською (30%) і найменше – з білоруською мовою (16%).

Слово «рука» є в усіх слов'янських мовах, але тільки в українській є утворене від нього «рушник» (з ручник) та ще в польській *reznik* (ренчик). Чомусь у нас цей предмет асоціювався саме з руками. Певне, назвою він завдячує давньому звичаю під час шлюбного обряду пов'язувати руки молодих рушником. Адаже чимало слів весільної обрядовості походять від «рука»: заручини, заручений.

Головний чинник **милозвучності** української мови – закон урівноваження кількості голосних і приголосних звуків у мовленнєвому потоці. В українському народнопоетичному мовленні, яке найбільше зберігає національні основи української мови, голосних 45-46%, але в літературному мовленні українська мова під різними іншомовними впливами багато в чому втратила свою вокалічність, і кількість голосних знизилася до 42%.

Ії – такої унікальної літери, яка передає одразу два звуки і є чи не найголовнішою в слові «Україна», нема в жодній мові світу. Під час Кримської війни в боях під містом Балаклава англійські війська зіткнулися з незвичним для себе сильним холодом.

Щоб вирішити цю проблему, для солдатів були виготовлені в'язані шапки з прорізами для очей і рота. Згодом ці шапки так і прозвали **балаклавами**, або *balaclava* англійською.

У 1630-х роках у французькій армії з'явилися хорватські найманці. Одним із атрибутів обмундирування хорватських найманців були особливі хустки навколо шиї. Ці хустки і стали прототипом сучасної краватки. Новинка стала популярною серед французьких модників, а назвали її похідним від «хорвата» словом «cravate». Пізніше мода на краватку поширилася у Європі, а разом з нею багато європейських мов, зокрема українська, запозичили і саму назву «краватка».

У XIII столітті грошовою і ваговою одиницею на Русі була **гривня**, яка ділилася на 4 частини (ці частини називали «рублями» від слова «рубати», «розділяти»). Особливо важкий залишок злитка називали «довгим рублем».

З цими словами пов'язаний вислів про великий і легкий заробіток – «гнатися за довгим рублем».

Ще в індоєвропейській прамові корінь **пис-** (у його тодішньому звуковому вигляді) був пов'язаний з поняттям **розмальовувати**. Це ж значення збе-

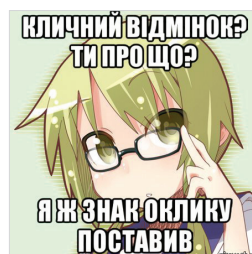
реглося і в старому українському слові **писанка** – розмальоване великоднє яйце. А в гуцулів і досі **писаний** означає мережаний.

Корінь **ок-** у слові **око** є найдавнішим коренем індоєвропейської мови,

успадкований і латиною, і праслов'янською, й іншими європейськими мовами. До речі, з **оком** споріднене слово **вікно** (з давньоруського *око*), де **-но** – колишній суфікс. Досить прозорий тут і значеннєвий зв'язок: вікно – око з хати на білий світ.

Кличний відмінок, крім української мови, існує також у граматиці латини, грецької та в санскритській граматиці (як факультативний восьмий відмінок).

Соціологи дослідили, що людина не вигукує «Ой!», коли вона сама, одна в за-

мкненому просторі. Вигук «ой!» завжди звернений до інших, хто при цьому присутній. «Ой!» вигукують лише в ситуаціях дрібної невдачі, а не при трагічних нещасливих випадках або катастрофах, і це свідчить про те, що цей вигук є частиною контрольованого управління ситуаціями соціального життя. Більше того, вигук «Ой!» може пролунати з уст людини, яка спостерігає збоку за необережними діями іншої; або ж вирватись як оклик застереження, звернений до іншого. Вигук «Ой!» має культурну зумовленість. Наприклад, коли англійці щось випускають із рук, вони вигукують не «Ой!», а звук, який звучить приблизно як «Упс».

Коли під час допиту зводять віч-на-віч двох осіб – вивуцця й очевидця, то цей прийом зветься **очною ставкою**, що є виразною калькою з російської мови. Варто звернутися до народної мови, де обов'язково знайдеться точний позначник цьому явищу. У народі для цього існує просте і зрозуміле слово **зводи**.

КНИГА ПІД ЗНАКОМ КРИМУ (З НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА С. КОЧЕРГИ)

ПОЕТ, ЗАКОХАНИЙ У КРИМ

МИКОЛА
ФЕДОРОВИЧ
ЧЕРНЯВСЬКИЙ
(1868 – 1938)

Серед когорти визначних письменників, які збагатили кримський текст, заслугує уваги М. Чернявський. Автор безсмертних сонетів про Ялту, Аю-Даг, Партеніт, Карасан свого часу був знаний як філософ і просвітителю, товариш і соратник М. Коцюбинського, перекладач «Слова о полку Ігоревім».

ОДНИМ ІЗ ХУДОЖНІХ ШЕДЕВРІВ, СТВОРЕНИХ М. ЧЕРНЯВСЬКИМ У 20-ТІ РОКИ, ВВАЖАЄТЬСЯ ПОЕТИЧНИЙ ЦИКЛ «КРИМ» (1927-1928). ОКРЕМОГО ВИВЧЕННЯ ЗАСЛУГОВУЄ КАРТА ЛІТЕРАТУРНОЇ МАНДРІВКИ М. ЧЕРНЯВСЬКОГО (ВОНА ОХОПЛЮЄ ВЕСЬ ПІВДЕННИЙ БЕРЕГ): НАСАМПЕРЕД ВПАДАЄ У ВІЧІ ЗАМИЛУВАННЯ ПОЕТА ЕКЗОТИЧНИМИ КРИМСЬКИМИ НАЗВАМИ – ФІОЛЕНТ, АЙЯ, ФОРΟΣ, АЮ-ДАГ, КАРАСАН, СУУК-СУ...

степів, екзотичних краєвидів омріяного вирію:

*На південь, до моря, я линув душею,
І мріялась синя пустиня мені.
В'являлось: літають чайки
понад нею...
На обрії хмари снуються ясні...*

*Тепер я побачив. О, скільки простору,
І сяєва, й блиску це море таїть!
Як вільно тут серцю, як вільно тут зору!
Як груди тріпочуть, як хочеться жити!..*

Пафос волі, свободи не випадково інтонаційно вибудовує цю поезію. Свобода, у трактуванні М. Чернявського, формується на ґрунті внутрішньої психологічної розкутості. Для митця феномен волі пов'язаний із відчуттям простору – фізичного й духовного. У його художній свідомості набувають синонімічності, взаємозумовленості такі поняття, як «простір», «серце», «життя», «море».

1903 року М. Чернявський вирушає на омріяний південь – до Одеси. Дорогою зупинився в Херсоні. Місто сподобалося, і він залишився в ньому жити. Тут минула ще одна частина напруженого творчого життя, тут поет реалізувався як митець. Небезпідставно херсонський період вважається розквітом літературно-творчої діяльності М. Чернявського. Загалом із сімдесяти років, прожитих письменником, тридцять чотири пов'язано з Таврійським краєм.

Спектр поетичних мотивів М. Чернявського є універсально широким, майже всеохопним. У полі його зору – страждання на-

роду й доля України, краса природи й дисгармонія суспільства, біль за людину й роздуми про своє поетичне призначення, історичні події й сучасні побутові реалії, прагнення щастя й безвихідь життєвих ситуацій, мрії про радісну прийдешність і вираження глибинних переживань серця. Поезії М. Чернявського властивий бінарний погляд на реальність, дуалізм мотивів, поєднання різних емоційних полюсів: любові й ненависті, світла й темряви, співу й стогону.

Одним із художніх шедеврів, створених М. Чернявським у 20-ті роки, вважається поетичний цикл «Крим» (1927-1928). За формою й стилем він тяжіє до поезій-оповідей щоденникового характеру. Окремого вивчення заслугує карта літературної мандрівки М. Чернявського (вона охоплює весь Південний берег): насамперед впадає у вічі замилування поета екзотичними кримськими назвами – Фіолент, Айя, Форос, Аю-Даг, Карасан, Суук-Су. Окрім різноманітної топоніміки, використаної в циклі, нерідко автор вказує місця створення віршів: Кучук-Ламбат, Карасан, Буюрнус. Очевидно, поет зупинявся в будинку відпочинку «Буюрнус» (Гурзуф). Ліричний герой циклу передає яскраву, насичену гаму вражень від кримської богоданної природи, її «осяяної краси». М. Чернявському належить чи не найкращий вірш про Ялту, який і сьогодні дивує імпресіоністичною свіжістю малярських мазків.

«Ялта» – третя поезія циклу «Крим». У ній сконденсовано той колорит свята, багатство саява, що розлиті й в інших віршах. Цикл насичений розмаїтими асо-

ціаціями, оригінальними метафорами й порівняннями, атмосферою сходу, орієнтальним магнетизмом. Усе це викликає в ліричного героя шире захоплення Кримським півостровом, його казковістю, загадковістю, неповторністю.

У циклі «Крим» поет проявив себе майстром змалювання природи – чарівної й яскравої, естетом, що втішається насолодою, яку дарують «гори, затоки, скелі й ліса». Кримський ландшафт, флористика подаються як вершина природної краси, частка казкової мрії. Закінчує М. Чернявський цикл поезій «Крим» традиційним пейзажем пам'ятних місць, де він провів незабутні й щасливі дні, що поступово віддаляються перед його очима.

Крим, мабуть, був емоційно найбагатшою сторінкою життя поета напередодні жорстоких випробувань долі. 1929 року М. Чернявського заарештували за підозрами у справі так званої Спілки визволення України. У 1933 році його схопили вдруге. Затримання 1937 року стало останнім для письменника. Його було звинувачено в багатьох політичних злочинах і розстріляно в Херсоні 1938 року.

М. Чернявського реабілітували лише 1956 року. Відродженню його творчого імені сприяла велика дослідницька й видавнича праця викладача Сімферопольського державного університету В. Костенка.

ПУБЛІКУЄТЬСЯ
ЗІ СКОРОЧЕННЯМИ,
ПОВНИЙ ВАРІАНТ СТАТТІ
НА САЙТІ EDUCRIMEA/
ОСВІТА ДЛЯ КРИМУ

У НАСТУПНОМУ ЧИСЛІ «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ»

НАТАЛІЯ БЕЛІЦЕР: «Справжня демократія – це, мабуть, насамперед, урахування, надійне забезпечення і гарантування прав меншин. А особливо такої категорії меншин, що не мають власної державності, які є корінними народами». Про це у продовженні інтерв'ю з Н. Беліцер, експертом Інституту демократії ім. П. Орлика.

ГАЗЕТА «КРИМСЬКА
СВІТЛИЦЯ»

Всеукраїнська літературно-публіцистична та мистецька газета
Виходить із 31 грудня 1992 року
Свідоцтво про реєстрацію КВ
№12042-913ПР від 30.11.2006 р.

Засновники

Міністерство культури України
Всеукраїнське товариство
«Просвіта» імені Тараса Шевченка
ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»

Адреса редакції
03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1;
тел.: +38 (044) 498-23-65

Видавець

Національне
газетно-журнальне
видавництво

Генеральний директор
Андрій ШЕКУН

Головний редактор
Віктор Мерджинський

Дизайн та верстка
Марк Канарський,
Оксана Кочергіна

Поліграфічний комбінат
ТОВ «Типографія «Від "А" до "Я"»
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
тел.: (044) 563-18-04, 562-28-51
Розповсюдження і реклама
тел.: +38 (044) 498-23-64

Редакція не публікує колективні
листи та звернення
Публікуючи проблемні матеріали,
редакція, окрім спеціально
обумовлених випадків, подає лише
авторський погляд.
Передрук і відтворення текстових
та ілюстративних матеріалів
«Кримської світлиці» – тільки
з письмового дозволу редакції.

Передплата на газету
Передплатна ціна на 2016 р.:
1 місяць – 14,44 грн.;
півріччя – 86,64 грн.

У передплатній ціні враховано
вартість доставки до вашої
поштової скриньки і вартість
оформлення абонементу.

Передплатний індекс
90269

Наклад 1000 прим.
Ціна договірною

